

Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
"WOM" w Częstochowie

KWARTALNIK NAUCZYCIELSKI

Rocznik: , Miesiąc:

01:
Rewalidacja dzieci z porażeniem mózgowym

Autor: Grażyna Zaleska - Myszków ul. Rynekowa 5 tel. 34/313-01-07, nauczyciel w klasach specjalnych Zespołu Szkół Publicznych nr.3 w Myszkowie tel. 34/313-28-56

01: Rewalidacja dzieci z porażeniem mózgowym

Autor: Grażyna Zaleska - Myszków ul. Rynekowa 5 tel. 34/313-01-07, nauczyciel w klasach specjalnych Zespołu Szkół Publicznych nr.3 w Myszkowie tel. 34/313-28-56

Artykuł został opracowany na podstawie wieloletnich doświadczeń w pracy z dziećmi z porażeniem mózgowym. Mówi o możliwościach i efektach ich kształcenia. Może służyć pomocą nauczycielom pracującym z dziećmi z porażeniem mózgowym.

Mózgowe porażenie dziecięce spowodowane jest uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego czyli mózgu. U dzieci z mózgowym porażeniem stwierdza się kurczowe niedowłady kończyn, ruchy mimowolne, zaburzenia równowagi wzmożone napięcie mięśniowe. Oprócz zaburzeń ruchowych u dzieci występuje często opóźnienie rozwoju umysłowego, padaczka, uszkodzenie narządu wzroku, słuchu, nieprawidłowości w rozwoju mowy.

Głównym celem pracy rewalidacyjnej jest wszechstronne wspomaganie rozwoju dziecka, poprzez stwarzanie mu optymalnych warunków i sytuacji pozwalających na zdobywanie doświadczeń oraz wyzwalanie aktywności sprawczej i poznawczej.

Kwalifikacje i umiejętności nauczycieli i innych osób pracujących z dzieckiem znacznie wpływają na efekty pracy. Właściwie prowadzona rewalidacja pomoże podnieść stopień funkcjonowania intelektualnego i społecznego dziecka z porażeniem mózgowym. Usprawnianie dziecka z rozległymi zaburzeniami wymaga od nauczyciela wiele wysiłku i cierpliwości. Współtowarzyszące deficyty percepcyjne utrudniające dokonywanie przez dziecko prawidłowej analizy i syntezy wzrokowej lub słuchowej przy jednoczesnym znacznym utrudnieniu kontaktu słownego powodują, że dzieci te mają duże trudności w przyswajaniu materiału programowego. Wskutek zaburzeń ruchowych uczniowie z porażeniem dziecięcym mają często obniżoną zdolność przyswajania pojęć matematycznych. Nauczyciel w oparciu o indywidualne potrzeby dziecka ma prawo do wyboru szczególnych metod, form pracy i środków dydaktycznych kierując się ich skutecznością. Dziecko bardzo zaburzone w psychofizycznym rozwoju powinno korzystać z kilku form rewalidacji indywidualnej. Nie będzie to dla niego zbyt dużym obciążeniem, jeśli zajęcia będą ciekawe, pełne ruchu i form zabawy, gdy dziecko będzie się bawić równocześnie ucząc się i ćwicząc zaburzone funkcje.

Ogromny wpływ na rewalidację dziecka z porażeniem mózgowym ma rodzina. Ważne jest to, czy dziecko czuje się kochane, czy rodzice bawią się z nim, codziennie pracują i prowadzą rehabilitację. Dzieci z porażeniem mózgowym nierzadko przejawiają problemy manualne. Trudno jest im zapinać guziki, sznurować buty itp. Nie należy ich wyręczać ale ćwiczyć z dzieckiem te czynności, co nie tylko rozwija jego umiejętności, ale i wiarę dziecka w swoje możliwości. Rozwijanie u dziecka poczucia własnej wartości ułatwia jego relacje z otoczeniem. Poczucie bezpieczeństwa, jakie zapewnia kochająca rodzina, dodaje dziecku siły i pewności siebie. Dziecko potrzebuje również kontaktu z rówieśnikami. Większość dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym może negatywnie reagować na kontakty z innymi dziećmi. Pojawia się u nich lęk i wycofywanie z grupy. Jednak dobra postawa rodziców i nauczycieli w znacznej mierze może ułatwić kontakty dziecka z kolegami. Korzystne postawy społeczne to: akceptacja, otwartość, tolerancja, życzliwość i współczucie. Największą barierą dla dziecka z porażeniem mózgowym staje się przerwanie działań rewalidacyjnych z chwilą ustania obowiązku szkolnego.

Na sukcesy i porażki w usprawnianiu dziecka z mózgowym porażeniem dziecięcym składa się więc kilka czynników takich jak:

1. stopień uszkodzenia OUN i analizatorów,
2. możliwości oddziaływania rewalidacyjnego przez otoczenie,
3. kwalifikacje i umiejętności osób zajmujących się usprawnianiem (w tym kompetencje nauczycieli),
4. sytuacja rodzinna dziecka,
5. stopień spójności oddziaływań rewalidacyjnych.

Bibliografia

Chodkiewicz I., Loebel W., Zastosowanie systemu Ch. Bliss'a w procesie porozumiewania się dziecka z porażeniem mózgowym, UMCS, Lublin 1993

Piszczek M., i współp., Edukacja osób z głębokim upośledzeniem umysłowym. Przewodnik dla nauczycieli, MEN, Warszawa 2000

Mierzejewska H., Przybysz-Piwkowska M., [red.] Mózgowe porażenie dziecięce. Wyd. DIG, Warszawa 1997